

Miały_1
Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	czarnkowsko-trzcianecki	
Gmina	Wieleń	WIE
Miejscowość	Miały	WIE_MIA

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	5.07.2013 r.	Miejsce wykonania	dom informatorów
Czas trwania	1:50:59	Forma i wielkość	nagranie audio, 25,9 MB
Przeprowadzający	MS	Komentarz	

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
033-WIE_MIA	M	50		
034_WIE_MIA	K	brak danych		
0XX	K	brak danych		
0MM	K	brak danych		

Informacje etnograficzne	
Tematyka	Pozyskane informacje (ew. cytaty)
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	<p>LEGENDA O NAZWIE MIEJSCOWOŚCI</p> <p><i>Czy miejscowość nazywała się kiedyś inaczej?</i></p> <p>034: To znaczy, ja kiedyś nawet jak dzieciom opowiadałam taką historię, chociaż ja nie jestem wiarygodna jeśli chodzi o opowiadanie tej legendy. Książka jakaś była.</p> <p><i>To proszę ją opowiedzieć tak jak pani ją pamięta.</i></p> <p>Dawno, dawno temu, było tutaj dużo lasu, i wędrował tędy książę ze swoją czeladzią. Wyruszał na polowania, stąd wyruszała, i zostawiała tę swoją oblubienicę, z tymi wszystkimi facetami wyruszył na polowanie. Jak wrócił, to ona mu powiedziała: „Miałam tutaj spokój”. I od tego powstała nazwa Miały. Ja to zawsze ubarwiałam, ale nie wiem czy to jest właściwy przekaz. (...) On wcześniej powiedział, że zrobi tutaj nazwę od pierwszego słowa jakie (po powrocie z polowania – przyp. bad.) wypowie jego żona. Ale ja nie wiem, czy to jest prawdziwe.</p>
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstw)	<p>034: Rzeczywiście tak było, jak ja jeszcze chodziłam do szkoły to się mówiło, że tutaj (południowy Wieleń – przyp. bad.) jest Wieś, a za torami jest Miasto (północny Wieleń – przyp. bad.). Zawsze tak było.</p> <p>033: Ale tutaj jeszcze jest, za rowem czy coś.</p> <p>034: Ale to bardziej takie rolnicze.</p> <p><i>A pamiętają państwo te nazwy?</i></p> <p>034: Okonino.</p> <p>033: Jaźwiny.</p> <p>034: Uksza, jest jeszcze taka nazwa. Na Bruchu – jest jeszcze taka. Ja nie wiem od czego. Ulcia! Jakie jeszcze są nazwy tutaj?</p> <p>0XX: U Strugi. Struga to ta rzeczka, ta Miałka.</p> <p>033: Święte, ale to już jest pomiędzy Miałami, a Mężykiem.</p> <p>0XX: Bo to tam kiedyś kościół był, taka legenda.</p> <p>034: O! Sikurki jeszcze, tam jest plaża, teraz to już jest zarośnięte, ale na Sikurki chodziło się kąpać. Przypuszczam, że to jest od nazwiska.</p> <p>033: Później jest Badyszczela, tak się mówi, na Badyszczelach.</p> <p>034: O, tu jeszcze jest jedno. U Zabitego mówią. Tam został zastrzelony jakiś żołnierz. Gdzie był na grzybach? U</p>

	<p>Zabitego. <i>A jest jeszcze Uroczysko jak się na Mężyk jedzie.</i> 034: Tak, to Uroczysko jest zamrożone, przez sytuację, która tam się wydarzyła. 033: Tam mojego kolegi ojciec przekopał rów. 18 lat to kopał, połączył dwa jeziora. Miał tam swoje łąki i pola i to mu zalewało. Jak skończył kopać to miał 82 lata. A później syn to jakoś wykorzystał. 034: Później przez jakiś czas tam odbywały się zabawy. Bardzo fajne miejsce, ale po drodze zrobiły się kłopoty. Ktoś od niego kupił działkę, a potem się zrobił bałagan. 033: jak nie wiadomo, o co chodzi to chodzi o... <i>A kto postawił tam ten wagon z tabliczką?</i> 033: To jest wagon, który on używał. Tym wagonikiem woził ziemię.</p>
<p>Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)</p>	<p>MIAŁKA 034: Ta rzeka to jest Miałka, tylko tak się mówi, że Struga, zamiennie.</p>
<p>Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głazów narzutowych)</p>	<p>Brak informacji.</p>
<p>Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)</p>	<p>MIAŁY contra PĘCKOWO 033: Pęcłowian nikt nie lubi (gmina Drawsko) 034: No na przykład mówią tak, że jak masz dziewczuchę z Pęckowa, to pies ci na podwórku jest nie potrzebny. Albo że co? Że łańcuch szczeka? 033: Ale to jest też tak, że i tu i tam jest klub sportowy. I to jest tak, że ze wszystkimi mogą przegrać, tylko nie z Pęckowem. HADZIAJE 033: My mówimy, że za Notecią (na północ – przyp. bad.) to są Hadziaje. Nie? Czy nie mówi się tak? No Hadziaje są tam. HOJANIE 034: Albo Hojanie! Bo tam wszystko takie chojańskie. Że wszystko źle robią albo poprzek. 033: Jak ktoś tam drabinę niesie, no tak się niesie drabinę (informator pokazuje: wzdłużnie względem osi poruszania się – przyp. bad.), a jak tak się niesie drabinę (informator pokazuje: poprzecznie względem osi poruszania się – przyp. bad.) to się</p>

	mówi, że po chojańsku. Tam są bardzo szerokie ulice, drabinę w poprzek nosili. W Chojnie.
Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe	
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	<p>CMENTARZ NIEMIECKI 034: Nie, nie. Ja przynajmniej nie słyszałam. Ale tutaj jest rzeczka, i za tą rzeczka byli kiedyś chowani Niemcy. Niemiecki cmentarz – tak się mówi. <i>I mówiło się żeby tam nie chodzić?</i> 034: Ja bym się bała, i bałam się na pewno. 033: Ja jak tu mieszkam 25 lat, w zeszłym tygodniu byłem tam pierwszy raz. Ja tam nigdy nie byłem, nie że się bałem, ale cmentarz to cmentarz. Nigdy.</p> <p>DWOREK SAPIECHÓW W MIAŁACH <i>Czy jakieś historyczne postaci są związane z Miałami?</i> 033: No był tu, jak on się nazywał, Sapieha. 034: Ten, którego jest ten zamek w Wieleniu.</p> <p>POŻARY <i>Zapytam jeszcze, bo dookoła Miałów i Hamrzyska jest sporo tablic upamiętniających pożar i informujących, że to pożarzysko tu było.</i> 033: Który to był rok? 1992? To zapaliło się od pociągu. Tu było tyle pożarów, to było tak upalne lato, że co chwilę się paliło gdzieś. Co dzień, nawet ludzie już nie zwracali uwagi, a ten pożar tak się rozwinął, że 6,5 tys. ha się spaliło. (...) W Miałach już pierwsze domy zaczęły się palić. I nagle ulewa przyszła. (...) Wieś żadna się nie spaliła. Ale pociągi już przyjeżdżały, ludzi zabierały, kto chciał, ja akurat zostałem w domu. (...) Ten pożar to było coś strasznego, ludzie zaczęli panikować, zaczęli wynosić wszystko, meble, dywany, a potem ulewa przyszło i to wszystko się zniszczyło.</p>
Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne	
1.	<p>św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)</p> <p><i>Czy obchodzi się Andrzeja? Zabawy? Wróżby?</i> 033: Andrzejki są, wróżby też, zabawa andrzejkowa jest. Jest zabawa. <i>Pamięta pan jakieś wróżby?</i> 033: W szkołach, no czy ja wiem. W szkołach tam mieli, lanie wosku było, jakieś tam buty wystawiali, który but pierwszy</p>

		<p>wyszedł.</p> <p><i>Co z tym butem, który pierwszy wyszedł?</i></p> <p>033: To za mąż wyjdzie. Lanie wosku na pewno, przez klucz jakoś się łało. Ale to już raczej szkoły. Bo jak jest zabawa andrzejkowa, to...</p> <p><i>Są organizowane zabawy dla mieszkańców?</i></p> <p>033: Są, są. Jest. Przedszkole robi zawsze.</p>
2.	św. Marcina/11 listopada	Brak informacji.
3.	Adwent	Brak informacji.
4.	św. Mikołaja (Mikołajki)	Brak informacji.
5.	Wigilia	<p><i>Wigilię państwo spędzacie w domu?</i></p> <p>033: W domu, ja zawsze w domu. Chociaż wyjeżdżają już teraz, ja w Wigilię bym nie wyjechał, tak jestem nauczony.</p> <p><i>Jak się spędza Wigilię?</i></p> <p>033: Jest karp, wszystko jest przygotowane w domu, nic żeby tam się kupowało.</p> <p><i>Postną wigilię państwo obchodzą?</i></p> <p>033: Postną. Alkoholu raczej nie, na pewno nie. Potrawy, które powinny być, prezenty.</p> <p><i>Tych potraw musi być jakaś konkretna ilość?</i></p> <p>033: Tyle ile jest, kiedyś tam było, nie wiem ile musiało być?</p> <p>12? Przeważnie jest tylko, ale jak będzie 9 czy 10 to też nic się nie stanie. Nie tak, że musi być i koniec.</p> <p><i>Jakie to potrawy?</i></p> <p>033: Makowiec musi być, sernik, barszcz. Pierogi z kapustą, z grzybami, nie? Sos grzybowy jest. Kiedyś jeszcze, ale ja tego nie lubię i tego nie robię: zupę z łba z karpia. Ja tego nigdy nie lubiłem.</p> <p><i>U mnie się to robi do dzisiaj.</i></p> <p>033: I co smakuje to panu? Bo ja nie wiem. (...)</p> <p><i>Wkłada się sina pod obrus?</i></p> <p>033: Wkłada się. I choinka żywa jest zawsze. Była rok chyba sztuczna i powiedziałem, że nie.</p> <p><i>Kiedy się ubiera?</i></p> <p>033: My we Wigilię.</p> <p><i>Do kiedy państwo trzymacie?</i></p> <p>033: Po kolędzie jak ksiądz przyjdzie, bo już się sypie.</p> <p><i>A pamięta pan żeby była jakaś konkretne data do kiedy się ją trzyma?</i></p>

		<p>033: Nie. Kiedyś to jak byłem mały, wstyd się przyznawać, wszyscy prawie tak, że choinkę trzeba było iść ukraść do lasu. Teraz już kupię, ale ja też tak robiłem. Trzeba było iść do lasu i uciąć, ukraść. Nikt tak nie nazywał, że trzeba było ukraść, ale było. (...) To było tak, że jak po choinkę się jechało to trzeba było pół litra wziąć i się szło lasem. Taka była tradycja, zawsze.</p> <p><i>Kto przynosi prezenty?</i></p> <p>033: Gwiazdor. Ale teraz już dzieci duże, gwiazdora się nie boją, a wnuk za mały. No pewnie przyjdzie w tym roku, ktoś z rodziny się przebierze.</p> <p><i>Dziecko musi jakiś wierszyk powiedzieć?</i></p> <p>033: No, wierszyk, modlitwę, jak do szkoły to zeszyty, no. Tak kiedyś to bardziej było. Kto niegrzeczny to w skórę dostał. Na te prezenty inaczej się czekało. A teraz to byle jaki prezent to kręci nosem. Te święta też zanikają, już inaczej jest.</p> <p><i>Pasterka jest?</i></p> <p>033: Jest, na 21. Potem o 24 ma w Pęcownie.</p> <p><i>A kolację o której państwo jedzą?</i></p> <p>033: Jak gwiazdka, no. Między 17 a 18. Jest gwiazdka? Jest. No to można jeść. Nie ma już takiego rygoru jak kiedyś, ale ta gwiazdka była. Nikt aż tak nie przestrzegał.</p>
6.	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	<p><i>Jak spędza się pierwsze/drugie święto?</i></p> <p>033: Ja to mam siostrę w Mężyku to do siostry jadę. Na spacer, no takie. Po rodzinie raczej, w odwiedzinach do szwagra, szwagier tu, trochę się wypije i po świętach, nie? Raczej co roku tak samo, już tak jest przyjęte, że tam się jedzie, tam się jedzie.</p>
7.	Sylwester/Nowy Rok	<p><i>Czy są zabawy sylwestrowe organizowane dla mieszkańców?</i></p> <p>033: Też. Co roku. Tu jest i na świetlicy. W tym barze, to jest duży bar, 80 par pomieści leciutko. Co sobotę to jest wesele, dziczyznę ma, hotel pobudowali. Ta dziczyzna zastąpiła w całej okolicy.</p> <p><i>Czy jakieś zwyczaje sylwestrowe się panu przypominają? Jak się spędza sylwestra?</i></p> <p>033: Różnie to jest, i w domach – to się spotykają w 4-5 par i mówię, tu jest na Sali, w barze, i wyjeżdżają w góry.</p> <p><i>Jest składanie życzeń np. z sąsiadami?</i></p> <p>033: To raczej na drugi dzień. Ale to jest składanie życzeń, to mnie zawsze denerwuje, po dwunastej, do drugiej to już życzenia są same składane na takich zabawach, dwie godziny dobre jest wyjęte z zabawy. Każdy każdemu składa.</p> <p><i>Czy zachowało się z takich starszych zwyczajów, robienie sobie</i></p>

		<p><i>dowcipów na sylwestra?</i></p> <p>033: To już zanikło, było jak jeszcze ja miałem 20 lat. Furtki się wyjmowało, chowało się furtki. Jak jeszcze więcej gospodarzy było wozy się wystawiało.</p> <p><i>I co się z nimi robiło?</i></p> <p>033: i gdzieś tam jednemu się wyjęło wóz i zaprowadziło do drugiego, a temu, no, podmieniło. Albo gdzieś się wyciągało, chowało. Ale on nie był tak schowany, żeby nie można było znaleźć. Furtki, wozy i bramy się wystawiało. Ale to już zanikło. Teraz jakby jeden drugiemu furtkę wziął, to nie wiem, co by było.</p>
8.	Trzech Króli	<p><i>Czy chodzą kolędnicy po wiosce jeszcze?</i></p> <p>033: Aha! W Trzech Króli. Chodzą.</p> <p><i>Starsi czy dzieciaki?</i></p> <p>033: Dzieci chodzą, kolędę zaśpiewają, przebierają się za trzech króli, no. Też jest tak bardziej na komercję wszystko, żeby zarobić. Nawet dobrze kolędy nie potrafią śpiewać. Nawet dochodzi do tego, że dwóch króli przyjdzie, tak już jest. I przychodzi tak 12-15.</p> <p><i>Czyli tych grup jest sporo?</i></p> <p>033: Sporo.</p> <p><i>Drobne dostają? Czy słodczy?</i></p> <p>033: Ja tam przeważnie czekoladę im dam i koniec. Drobne, drobne czasem. Ale to jest takie natręctwo, że ludzie drzwi zamykają.</p>
9.	Kolędnicy	Brak informacji.
10.	MB Gromnicznej	<p><i>Czy jest taki zwyczaj, żeby ludzie na MB Gromnicznej chodzili ze świecami do kościoła?</i></p> <p>033: Jest. Idą, idą.</p> <p><i>Co wtedy się dzieje w kościele?</i></p> <p>033: Ten ogień przynoszą do domu, albo takie lampiony mają. To się odpala od głównej świecy, i przynosi się do domu.</p> <p><i>To jest tak, że z tą świecą trzeba zapaloną wrócić do domu?</i></p> <p>033: No, tak. Takie lampiony już mają teraz, ogień tam jest. Gromnicę to trudno by było, żeby nie zmokło. Żona to przynosi, ale czy wszyscy to noszą?</p> <p><i>Skąd ta nazwa, że gromnice? Zna pan zwyczaj stawiania świec w oknach jak jest burza?</i></p> <p>033: No jest, jak jest burza to babcia zaraz gromnicę, jak porządna burza, to żeby koniecznie zapalić gromnicę. Nie jak lekka, ale jak porządnie trzaska.</p>

11.	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	<p><i>Czy są zabawy w karnawale?</i> 033: Jest. <i>Na Sali wiejskiej?</i> 033: Na sali, to jest ta sala tu. 033: Pączki tak, były pieczone. Teraz to wszyscy do pracy lecą, ale kiedyś były pieczone. To się kupi, nie? Ale jest, jest, smażą na pewno smażą. <i>A czy jakoś hucznie obchodziło się ostatni dzień karnawału?</i> 033: No raczej tak, zabawa zawsze jest. Chociaż ja tam ostatnio nie byłem. Czy tak hucznie aż to? Jak się idzie na zabawę to wiadomo, ale czy w domu? Nie za bardzo. Ten kto chce niech pija, ten kto nie chce to nie wypije.</p>
12.	Topienie Marzanny	<p><i>Czy jest zwyczaj topienia marzanny?</i> 033: No jest, topią zawsze. Szkoła, przedszkole, to jest zawsze, to jeszcze zachowane. To chyba wszędzie jest. <i>I to wtedy w jeziorze tak?</i> 033: Na moście, zrzucają z mostku. Idą tam, bębni, tak gwarnie. <i>Aha, czyli robią taką paradę?</i> 033: Tak, no.</p>
13.	Środa Popielcowa	<p>033: No jest, sypie popiołem ksiądz, jest. <i>Przestrzegają państwo post?</i> 033: Akurat w ten dzień to tak. Babcia tak nauczyła, a akurat jest bardzo wierząca. Raczej się przestrzega. Ja mówię, że to jest dla zdrowia.</p>
14.	Śródpoście	Brak informacji.
15.	Niedziela Palmowa	<p><i>Czy organizowana jest niedziela palmowa?</i> 033: Tak, jest. Nasz proboszcz raczej przestrzega, tak jeszcze utrzymuje. Jest, jest, to jest. <i>Wtedy mieszkańcy idą z palmami?</i> 033: Z palmami. <i>I czy każdy ma zrobioną przez siebie?</i> 033: No, no. <i>Z czego je robią?</i> 033: Jedni same palmy, jedni jakiś kwiat do tego. Nie są to duże palmy. <i>Z tych wierzbowych?</i> 033: Tak, z bazi. <i>Był kiedyś taki zwyczaj, żeby mieszkańcy robili taką dużą palmę do kościoła?</i></p>

		<p>033: Nie, nie. Nie ma. Raczej nie. To gdzieś tam Kaszuby z tymi palmami, iluś metrowe noszą. Nie. Tutaj nie. Każdy ma ten pęczek palmy.</p> <p><i>Tę palmę się święci w kościele?</i></p> <p>033: No.</p> <p><i>I co dalej się z nią dzieje?</i></p> <p>033: Do domu, ale co później. W domu stoi, ileś czasu musi stać. Nie wiem dokładnie co się z nią dzieje, później w piecu ładuje. Ale jak długo musi stać to nie wiem. Tego się nie wyrzuca, palona jest.</p>
16.	Triduum Paschalne	<p>WIELKI CZWARTEK</p> <p><i>Co się robi w wielki czwartek? Msza wygląda jakoś inaczej?</i></p> <p>033: Msza jak msza.</p> <p>WIELKI PIĄTEK</p> <p><i>Czy w Wielki Piątek robione są adoracje?</i></p> <p>033: Jest, jest.</p> <p><i>Organizowane są czuwania?</i></p> <p>033: No. Są, są. Jest młodzież, kobiety, mężczyźni, tak jest to oddzielone.</p> <p><i>Czy pamięta pan zwyczaj „za boże rany”?</i></p> <p>033: No to babcia tak zawsze mówiła.</p> <p><i>Co robiła wtedy?</i></p> <p>033: To jakoś było witką czy coś, ale jak to tam? Babcia by to wytłumaczyła, trudno powiedzieć.</p>
17.	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	<p>WIELKA SOBOTA</p> <p><i>Chodzi się ze święconką?</i></p> <p>033: Tak chodzą, co tam się niesie? Wędlinę, jajko, baranek z masła zrobiony, co tam jeszcze? Ciasto jakies, pieprz, sól, nie wiem, bo to żona szykuje.</p> <p><i>Kto najczęściej ze święconką idzie?</i></p> <p>033: Żona. Albo dzieci, ale najczęściej żona.</p> <p><i>Święci się wodę albo ogień w ten dzień?</i></p> <p>033: Też jest, no, no.</p> <p><i>Pali się wtedy ognisko?</i></p> <p>033: No. Przy kościele. Jest, jest.</p> <p>NIEDZIELA WIELKANOCNA</p> <p><i>Jak wygląda śniadanie wielkanocne?</i></p> <p>033: No to trzeba z każdego tam, kawałek nie? Jest dzielone na tyle ile przy stole siedzi.</p> <p><i>I od tego się zaczyna?</i></p> <p>033: No tak. Tak powinno być, każdy to ma zjeść. Żona to bardziej te tradycje próbuje podtrzymać. Dzieci zjedzą bo</p>

		<p>zjedzą, ale tak jak dorosną to ja wątpię. Córka, w poznaniu mieszka, to próbuje jeszcze. Ale zięć? Dla niego to dziwne jest.</p> <p><i>Składane są życzenia?</i></p> <p>033: Przy opłatku tak, ale tu to nie.</p> <p><i>Przychodzi zając?</i></p> <p>033: Przychodzi. Przychodził. W buty zawsze kładł, buty musiały być wyczyszczone. Albo koło butów. To z butami było związane, nie wiem czemu?</p> <p><i>To święty Mikołaj gdzie wtedy wkładał? Obchodzi się w ogóle?</i></p> <p>033: No, ale gwiazdor czy święty Mikołaj? Święty Mikołaj raczej nie. Nie.</p>
18.	Poniedziałek Wielkanocny	<p>LANY PONIEDZIAŁEK</p> <p>033: Polewanie wodą? Kiedyś to było! Ale teraz to cieniutko z tym.</p> <p><i>A jak to kiedyś wyglądało?</i></p> <p>033: Wiadrami! Wiadrami. Lali się, dziewczuchy, i wszyscy razem się lali. Tam gdzie panna była to trzeba było iść ją oblać. To wiadrami było. A teraz to już tak, jak ja w domu trochę poleję, to zaraz wyzywają. Na ulicy trochę się polewają, ale to też nie jest to co kiedyś.</p> <p><i>A pamięta pan może, żeby po ulicy chodziły takie grupy przebierane? Z sadzą?</i></p> <p>033: Nie, ja w każdym razie nie pamiętam. W wiadomościach to jeszcze pokazują, ale u nas to nie.</p>
19.	Zielone Świątki	<p><i>Czy dekoruje się brzożami obejścia?</i></p> <p>033: Nie, chociaż ja pamiętam, że kiedyś tak było. No a teraz to już... no kiedyś było. I jak do kościoła jechali, traktor z przyczepą, to ta przyczepa była udekorowana gałęziami brzoży. Ale to dawno już.</p>
20.	Boże Ciało	<p><i>Czy organizowane są procesje tutaj?</i></p> <p>033: Tak, ale tylko wkoło kościoła. Kiedyś było po wsi, chodzili.</p> <p><i>A co się stało?</i></p> <p>033: Ksiądz zarządził. Były robione ołtarze, każda ulica robiła.</p> <p><i>Czyli były w wyznaczonych miejscach.</i></p> <p>033: No, no. A teraz są cztery wkoło kościoła w każdym narożniku. Ksiądz wkoło kościoła przejdzie.</p> <p><i>Ale to też robią rodziny z Miałów?</i></p> <p>033: Tak. To przeważnie zawsze ci sami. Się przyjęło, że chcą i robią.</p> <p><i>A to, że jest wkoło kościoła nie sprawia, że ona się jakoś różni?</i></p>

		<p>033: Nie, ludzie z kościoła wychodzą, przejdą wkoło, i jeszcze wracają.</p> <p><i>A dziewczyny sypią kwiaty?</i></p> <p>033: Sypią, sypią.</p> <p><i>A stroi się brzożami?</i></p> <p>033: Też, też.</p> <p><i>Czy jest tradycja, że parafianie robią coś z tymi brzożami później? Zabierają gałązki?</i></p> <p>033: Babcia tak robiła. Teraz to już zanika.</p> <p><i>A dlaczego tak robiła?</i></p> <p>033: A nie wiem, muszę się zapytać (Informator pyta matkę – przyp. bad.). Tego to nie wiedziałem, to się przynosiło do domu, żeby w domu robaków nie było. I te gałązki się niosło na kapustę, żeby tam było.</p>
21.	św. Jana	<p><i>Są zabawy świętojańskie?</i></p> <p>033: Są, ale w Białej. Wianki puszczają, jest zabawa taka. To gmina też organizuje, jest ta noc świętojańska, co roku jest też.</p> <p><i>Co tam oprócz tych wianków jest?</i></p> <p>033: Piwko, wódka, zabawa i...</p> <p><i>Koncerty? Muzyka?</i></p> <p>033: No jest, chociaż kiedyś to bardziej, z większym rozmachem. W tej Białej to tam cała okolica była.</p>
22.	MB Zielnej	<p><i>Czy jest zwyczaj, żeby do kościoła iść z bukietami?</i></p> <p>033: No, mhm. Jakies tam zboża, jest, jest.</p> <p><i>Co tam jeszcze jest oprócz zbóż?</i></p> <p>033: Co tam jeszcze się znajduje? Zboża: jęczmień, żyto, ale co tam jeszcze jest? Przystrojone jakoś jest trochę.</p> <p><i>A owoce i warzywa?</i></p> <p>033: Nie to raczej pęczek ze zbóż.</p> <p><i>Zioła? Kwiaty?</i></p> <p>033: No, no, no, no.</p> <p><i>I co się z tym robi?</i></p> <p>033: Nie wiem, to raczej gospodarze nosili zawsze, nie?</p>
23.	MB Siewnej	<p><i>Jest jeszcze MB Siewnej.</i></p> <p>033: W Lubaszcu odpust.</p> <p><i>A pamięta pan co się robi na siewnej?</i></p> <p>033: Nie, nie, raczej nie. Może coś tam, ale to gospodarze. Kiedyś to każdy coś miał, a teraz już nie ma. Ziemia słaba jest, nic nie rośnie.</p>
24.	Dzień Wszystkich	<p><i>Tutaj macie państwo cmentarz i tutaj chowają państwo</i></p>

	Świątych/Dzień Zaduszny	<p><i>zmarłych</i></p> <p>033: No.</p> <p><i>To jak wygląda takie święto?</i></p> <p>033: Msza jest na cmentarzu. O 14. Krzyż taki jest, no. Msza na cmentarzu, kiedyś było wydaje mi się w kościele i dopiero później szli. A teraz od razu wszyscy na cmentarzu się spotykają.</p> <p><i>Jakoś specjalnie się dba o groby?</i></p> <p>033: No, no, no, no. Są świerkiem przystrojone. Jest, jest. Zadbane, wyczyszczone, kwiaty tam. Jeszcze najgorzej to z tą tradycją u nas nie ma, co?</p>
25.	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	Brak informacji.
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1.	Narodziny i chrzest	<p>NARODZINY</p> <p><i>Czy coś w związku z narodzinami dzieci się dzieje?</i></p> <p>033: To ojciec pije wtedy, ale to chyba wszędzie jest.</p> <p><i>A Mówi się, że jak kobieta w ciąży to czegoś jej nie wolno?</i></p> <p>033: No coś tam było. Że jak jest w ciąży to niczego jej nie można odmówić, nie? To co chce to musi wszystko dostać. Trudno mi powiedzieć teraz. Szkoda, że żony nie ma, ona by więcej wiedziała. Ale było, tych przesądów z kobietą w ciąży.</p> <p><i>A pamięta pan, że jak się z dzieckiem wychodziło na spacer...</i></p> <p>033: To czerwona kokardka. Koniecznie. Żeby nie zauroczyć dziecka. Niby kiedyś, że jakieś kobiety miały w sobie takie cos, że mogły urok rzucić. A jak była czerwona kokardka to niby nie mogły wtedy, bo ta kokardka.</p> <p><i>Wiążą jeszcze?</i></p> <p>033: No wiążą, może nie wszyscy, ale wiążą.</p>
2.	Ślub i wesele	<p>WESELE</p> <p><i>Czy wesela są organizowane tutaj na sali?</i></p> <p>033: Też, też. Tu i na sali i w Pęcownie jest duża sala. Nie tak że musi być na Sali, gdzie tam komu pasuje. Są oczepiny, wszystko jest, wódki do oporu musi być, jedzenia dużo.</p> <p><i>Rzucanie welonem?</i></p> <p>033: Jest też. Tak niby jest, że wyjdzie za mąż kto chwyci. Muszkę pan młody rzuca, no i welon. Ta para co chwyci, specjalny taniec jest dla nich. To jest.</p> <p>POLTER ABEND</p>

		<p><i>Czy organizuje się coś przed weselem?</i></p> <p>033: Butelki się tłucze. No kiedyś było przykładowo jak było wesele w sobotę, to przychodzili butelki tłuc. W piątek. U mnie było wesele, to tu tłukli butelkami. No właśnie, czemu tak?</p> <p><i>No chyba na szczęście. Słyszałem, że żeby nie tłukli to trzeba im wódki dać.</i></p> <p>033: Potłuką i wtedy wódki się daje.</p> <p><i>A jak się nazywa ten dzień?</i></p> <p>033: Polterabend czy jakoś coś takiego.</p> <p><i>I to dzień wcześniej?</i></p> <p>033: Tydzień.</p> <p><i>A skąd ta zmiana?</i></p> <p>033: Bo mówią, że jest lepiej. Bo to trzeba wódki do oporu wtedy, wódki i placka.</p> <p><i>Czy jest taki przykaz że to młodzi muszą sprzątać to szkło?</i></p> <p>033: No niby tak jest. Młodzi powinni posprzątać to szkło. Ale to na szczęście.</p>
3.	Śmierć i pogrzeb	<p><i>Ciało już nie leży w domu?</i></p> <p>033: Nie, kostnica jest. I do kostnicy.</p> <p><i>A Pamięta pan żeby jeszcze ktoś w domu leżał?</i></p> <p>033: No, no. W trumnie leżał w pokoju, trumna na środku, tam różaniec się odmawiało.</p> <p><i>Jak długo?</i></p> <p>033: Po śmierci, codziennie, trzy dni, albo dwa. Przeważnie na trzeci dzień był chowany.</p> <p><i>A w momencie śmierci dawało się gromnicę do ręki?</i></p> <p>033: Mhm, mhm. No to dzisiaj się zapala gromnicę jak ktoś już kona.</p> <p><i>Widział pan, żeby ktoś zasłaniał lustra i stawiało zegary?</i></p> <p>033: No, było takie coś. Tak, tak, no. Mhm. Już tego się nie robi, ale kiedyś się robiło. Nie wiem, o co to chodziło. (...)</p> <p>033: Ale jak ktoś leżał przez niedzielę, nie? Że wyciągnie kogoś z rodziny, pociągnie za sobą. Z tym zegarem to też było, że ktoś kolejny. Jak był pogrzeb na cmentarzu, to patrzyli kto pierwszy wyjdzie z cmentarza. To następny umrze, kobieta albo mężczyzna. Więcej zabobonów było w tym. Patrzeli i niby potem się sprawdzało, to było takie 50/50.</p>
4.	Inne zjawiska	<p>033: Ksiądz dojeżdża z Pęckowa. Chrzczyny, komunie to wszystko tu jest.</p>

Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa	Brak informacji.	
Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy	Brak informacji.	
III. Tradycje rękodzielnicze		
Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych	<p>PRZEGLĄD TWÓRCZOŚCI LUDOWEJ W MIAŁACH</p> <p>033: No to już jest któryś z rzędu ten Przegląd. To już kilka lat, w kalendarz gmina ma wpisane i co roku to jest.</p> <p><i>Co roku przyjeżdżają ci sami twórcy czy to się zmienia?</i></p> <p>033: Różnie, zmienia się trochę. Głównie to Rosko, chociaż w tym roku ich nie ma. Gdzieś jechali z chórem. A tak ci Rożanie co roku są.</p>	
IV. Przejawy religijności tradycyjnej		
1.	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)	Brak informacji.
2.	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)	Brak informacji.
3.	Święte figury, obrazy, rzeźby	Brak informacji.
4.	Miejsca kultu religijnego	Brak informacji.
5.	Lokalne tradycje pielgrzymowania	<p>LUBASZ</p> <p><i>Czy są organizowane jakieś lokalne pielgrzymki?</i></p> <p>033: Do Lubasza. Tam jest kościół, ale co w tym kościele?</p> <p><i>To jest jakieś sanktuarium...</i></p> <p>033: No, no. Ale dokładnie nie mogę powiedzieć, co tam w tym Lubaszu.</p> <p><i>A pamięta pan kiedy tam się jeździ?</i></p>

		<p>033: Latem jakoś. Idą pieszo jakoś. <i>I Miały też idą?</i></p> <p>033: Miały też się dołączają, ale nie tak bardzo. <i>A do Skrzatusza też się jeździ?</i></p> <p>033: To proboszcz organizuje takie wyjazdy. To tam 2-3 razy do roku są, autobusem jadą. Tak, tak, no. Proboszcz organizuje. Tak trochę tam działają.</p>
--	--	--

6.	Lokalne odpusty	<p><i>Pod jakim wezwaniem jest tutaj kościół?</i></p> <p>033: Antoniego. <i>Pamięta pan kiedy odpust jest?</i></p> <p>033: Lidka będzie wiedzieć, był teraz niedawno (Informator idzie zapytać córkę i matkę – przyp. bad.). 13 czerwca w Antoniego. <i>A zjeżdżają się jeszcze takie stragany? Bo tak kiedyś było na odpustach.</i></p> <p>033: Jest, jest to. To jest jeszcze. <i>Co tam jest na tych straganach?</i></p> <p>033: Wiatraki, nie wiatraki, zabawki, głównie odpustowe takie badžewie. <i>To jest organizowane tu? Gdzie ten Przegląd?</i></p> <p>033: Nie to przy kościele. Te stragany naprzeciw sklepu, taki spożywcza GS-owski. Kiedyś było tego więcej porozstawiane, teraz mniej jest. Ale zawsze są.</p>
----	-----------------	---

V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie

1.	Dożynki	<p>DOŻYNKI</p> <p>033: Dożynki gminne są, ale w gminie, w Miałach też były kiedyś. <i>Nie macie takich wiejskich tylko dla siebie?</i></p> <p>033: Nie, to gmina robi co roku w innej miejscowości. (...) <i>Jest zwyczaj, żeby tu był robiony wieniec we wsi?</i></p> <p>033: Jest. <i>Kto się tym zajmuje?</i></p> <p>033: To te kobiety. Koło Gospodyń, no. Robią wieniec. One same. Ktoś im tam spawa, ale to jest chyba bardziej z drewna niż spawane. Ktoś im pomoże to zrobić. Jak to dokładnie jest zrobione? W każdym razie wieniec jest. <i>I co się składa na taki wieniec?</i></p> <p>033: Zboża, kwiaty suszone takie, nie? Ja tam się nigdy z bliska nie przyglądałem. Kwiaty, dużo kwiatów. <i>A w którym roku były organizowane te gminne dożynki w Miałach?</i></p>
----	---------	---

		<p>033: Oj trudno mi powiedzieć. Cztery-pięć lat temu. <i>I jak to wygląda?</i> 033: Mnie tu nie było. <i>A jak pan pamięta z innych wcześniejszych dożynek?</i> 033: Jest burmistrz, przemówienia, sołtys. Występy jakiegoś, a na wieczór zabawa. <i>Msza dożynkowa?</i> 033: Msza też jest. No i jak przy dożynkach – dużo alkoholu musi być. No i żona mi opowiadała, wystawa: knur, małe świnki, gospodarze naprzywozili, wystawy porobili, nie? Żywe, nie? <i>W niektórych gminach robi się konkurs na najładniejszą wieś, tutaj też to jest?</i> 033: Jest, jest. Co roku wybierają zawsze, najlepsze obejście, ogród. <i>Te wieńce też startują w konkursie?</i> 033: Też. W Mikołajewie tam bardzo fajnie jest. Tam porobili takie ze słomy, traktor, to wszystko ze słomy i to oni sami porobili. Wóz, konie, woźnica. Naprawdę fajnie było to porobione.</p>
2.	Dni gminy/wsi	033: Nie. Dni Miałów jako takich nie ma.
3.	Lokalne festyny	Brak informacji.
4.	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	<p>DNI PUSZCZY NOTECKIEJ 0133: Są jeszcze Dni Puszczy Noteckiej, ale to w lipcu. Tu koło cmentarza. Tego, prosto. Karuzele, zespół disco-polo przyjedzie, nagrody: przyczepę drewna można wygrać, rowery, świnię. Ale ludzi jest, przyjeżdżają. Od pogody zależy. <i>A kto jest organizatorem?</i> 033: Gmina. <i>I to jest cyklinie? W Miałach</i> 033: Tak, no. Dwie takie imprezy w roku są. Kiedyś było tego więcej, teraz jest mniej.</p> <p>KGW 033: Jest, jest, na pewno. <i>Spotykają się? Gotują?</i> 033: Jest, no. Te koło gospodyń i jeszcze te starsze panie wszystkie, na wycieczki jeżdżą, działają wspólnie. Jest takie coś. Jakieś spotkania, jadą do Roska, Rosko tutaj przyjeżdża, takie wspólne odwiedziny, robią takie coś. To jeszcze całkiem nie umarło.</p>